

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Aan: Deelnemers Deskundigenoverleg Productwetgeving Levensmiddelen

Datum 13 januari 2014
Betreft verslag vergadering DPL van 9 oktober 2013

VERSLAG

Verslag van het **Deskundigenoverleg Productwetgeving Levensmiddelen** van het **Regulier Overleg Warenwet** op **woensdag 9 oktober 2013** in de **Lissabonzaal (16.096)** van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Rijnstraat 50 te Den Haag.

Aanvang: 10:00 uur

GENODIGDEN/AANWEZIGEN

voorzitter: hr R. Top
secretariaat: hr B. Beer
mw N. Barkhof-Willemstein (NFI)*
hr J. Beuger (NVWA)*
mw J. v.d. Bijl (productschap MVO)*
mw M. Bijlsma (productschap MVO)*
hr M. Bouwman (COKZ)*
mw W. Colijn-Toering (NBOV)
Combinatie van Beroepsvissers*
mw H. Crielaard (CBL)*
mw E. Dirven (ZPG)*
mw R. Gerlofsma (Belastingdienst)*
mw P. v.d. Graaff (Comité van Graanhandelaren)*
mw C. ter Haar (VBZ)*
hr S. el Haroui (EZ)*
mw E. Hartman (NHVP)
hr P. den Hartog (productschap Vis)*
hr W. Heiwegen (NFI en Ned. Brouwers)
hr H. Heuver (zLTO)*
hr F. Hoozemans (EVO)*
mw P. Houtsma (NBC)*
mw Y. Huigen (NVWA)
mw F. Huis in 't Veld (productschap Tuinbouw)*
hr J. Hulleman (CBL/Jumbo)*
hr G. Jansen (EZ)*
hr H. Jeurig (NVWA)*
hr H. Keukens (NVWA)*
mw E. de Kruif (KHN)*
hr A. Lam (NVWA)*
mw N. Leonards (NBV)
mw A. v.d. Linden (productschap Vis)
mw M. Lugt (NZO/Friesland Campina) plv. M. Hovenkamp

Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie

Regulier Overleg Warenwet

Bezoekadres:
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
(Hoftoren)

T 070 340 79 11
F 070 340 55 54
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

B.J. Beer
bj.beer@minvws.nl
T 070 340 7127
www.row.minvws.nl

Via deze website kunt u zich aanmelden voor de gratis ROW-nieuwsbrief.

Ons kenmerk
VGP 189684

Bijlagen

Uw brief

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

hr S. Maric (productschap Vis)*
hr D. Naudin ten Cate (productschap Dranken)
hr R. Oost (productschap Zuivel)*
hr J. Peters (VC)*
Producentenorg. IJsselmeer*
mw N. Quaedvlieg (productschap Tuinbouw)*
mw C. Rommens (HPA)*
hr G. de Rooij (FNLI)*
hr R. Siteur (CBL/Ahold)*
mw E. Smale (HPA)*
mw I. Stoelhorst (VWS-VGP)
mw I. Tiesinga (FNLI)
hr H. Uitslag (CB)*
hr M. Vencken (CBL/Ahold)*
VIGEF*
mw W. v.d. Vossen (VC)*
hr M. de Vreeze (NEN)*
mw M. Vroom (VWS-VGP)
mw M. van Vugt (VWS-VGP)
mw M. Weijdeveld (productschap Vis)
mw S. Wewer (NBOV)*

* = afwezig

1. Voorstelronde en vaststelling agenda

Na een voorstelronde wordt de agenda ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen

Vroom schetst in het kort het traject m.b.t. de opheffing van de PBO's. Er is een inventarisatie gemaakt van de publieke en private taken die door de schappen worden uitgevoerd. Een deel van de publieke taken (enkele pbo-verordeningen) zal d.m.v. wetgeving op basis van de Warenwet worden voortgezet.

De wetsvoorstel dat de opheffing van de PBO's gaat regelen zal naar verwachting eind oktober bekend gemaakt worden. Er is gekozen voor een consultatie via het internet (<http://www.internetconsultatie.nl/pbo>). Het de bedoeling om het wetsvoorstel vervolgens vóór het einde van dit jaar bij de Kamer in te dienen. De opheffing zal naar verwachting per 1 januari 2015 volledig effectief zijn.

Van Vugt meldt dat de regelgeving die via een schriftelijke ROW-procedure is afgehandeld, aan het eind van deze maand aan de Ministerraad zal worden voorgelegd. Het gaat hierbij o.a. om het droge stofgehalte van brood, het transport van gekoelde bakkerswaren, aanwijzing bevoegde autoriteit t.b.v. verordening (EU) 854/2004.

3. Vervallen PBO-regelgeving

Op voorstel van de voorzitter wordt besloten om de discussie aan de hand van de e-mail van VWS/VGP van 25 september 2013 te voeren. De vraag of bepaalde PBO-wetgeving behouden moet blijven zal centraal staan. De technische inhoud van deze wetgeving is van secundair belang. Ook moet in het achterhoofd worden gehouden dat de overheid er nog steeds naar streeft om de administratieve lasten voor het bedrijfsleven zoveel mogelijk te beperken.

Van Vugt wijst erop dat punt 4, onder het kopje "niet overnemen", onjuist is. Het is inmiddels duidelijk geworden dat de verplichting voor het afleveren van wijn en gedistilleerde dranken in bepaalde voorgeschreven hoeveelheden gehandhaafd moet worden, aangezien een EU-richtlijn hiertoe verplicht.

Bierverordening

Er ligt een voorstel voor een sterk vereenvoudigde bierverordening. Belangrijke wijziging is het aanpassen van het criterium voor de vermelding "alcoholvrij" en "alcoholarm". Deze zou voor "alcoholvrij" van maximaal 0.1% naar maximaal 0,5% gaan en "alcoholarm" zou gebruikt mogen worden bij een alcoholgehalte van 0,5-1,2 % (is nu 0,1-1,2%).

Belangrijke reden voor deze wijziging is dat men hierdoor meer aansluit bij de regelgeving in andere Europese landen. Alleen in Denemarken kent de wetgeving dezelfde grenzen als die in de huidige Bierverordening¹. Niet vergeten moet worden dat ook in frisdrank 0,5% alcohol mag voorkomen. Bedacht moet worden dat de "Nederlandse Brouwers" hebben afgesproken dat men altijd op een duidelijke wijze het werkelijke alcoholgehalte zal vermelden en dat de vermelding 0,0 alcohol betekent dat er geen alcohol in het product zit. De "Nederlandse Brouwers" zijn goed voor zo'n 95% van de bierproductie en 85% van de bierverkoop in Nederland, aldus Heiwegen.

Vroom meldt dat over deze aanpassing advies is gevraagd aan verslavingsdeskundigen. De vraag is of de voorgestelde wijziging voor personen die geen alcohol mogen of willen consumeren problemen zal geven. Er is nog geen reactie ontvangen.

Tiesinga wijst erop dat alcoholvrij bier dat geïmporteerd wordt, nu al 0,5% alcohol kan bevatten.

Naudin ten Cate ondersteunt het krijgen van een gelijk speelveld voor de Nederlandse brouwers.

¹ Na de ROW-vergadering is nog onderstaand overzicht ontvangen. Ter info bijgevoegd.

Alcoholvrij huidige wettelijke nationale grens	Naam land
< 0,1% alc.	Nederland, Denemarken*
< 0,5% alc.	Oostenrijk, België, Finland, Duitsland, Hongarije, Polen, Portugal, Turkije
< 0,7% alc.	Noorwegen
< 1,0 % alc.	Spanje
< 1,2% alc.	Frankrijk, Italië
Niets vastgelegd (Conform art. 28 Vo. 1169/2011 moet het alc. % boven de 1,2% alc. verplicht op het etiket vermeld worden, daaronder niet)	Bulgarije, Kroatië, Cyprus, Tsjechië, Estland, Griekenland, Ierland, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Roemenië, Slowakije, Slovenië, Zwitserland
Overig	Zweden: (low-alcohol = < 2,25% alc.) UK: "Shall not be applied to any alcoholic drink from which the alcohol has been extracted unless a) the drink has an alcoholic strength by volume of not more than 0,05% and b) the drink is marked or labelled with an indication of its maximum alcoholic strength."

Bron: Brewers of Europe, gegevens per 22/05/2012

*in Denemarken is ook discussie gaande om de grens op 0,5% te stellen.

De voorzitter stelt vast dat VWS nog onderzoek doet. Het is spijtig dat de Consumentenbond niet aanwezig is. De opvattingen van ondernemerszijde zijn duidelijk.

Noot secretaris: De Consumentenbond heeft na de vergadering VWS het volgende laten weten:

"Ons standpunt is dat wij een verandering van de grens van 0,1 naar 0,5% voor alcoholvrij ten zeerste afraden. Een grote groep consumenten zal zich door de term alcoholvrij misleid voelen, en strikt gezien is het ook misleidend. Dit doet het imago van het product geen goed. Wij pleiten daarom voor een grens van 1,2%, waaronder alles alcoholarm genoemd mag worden. De term alcoholvrij kan dan vervallen. Een alternatief is om de huidige situatie te laten bestaan, wat als voordeel heeft dat er meer keuze is voor consumenten die zoveel mogelijk alcohol willen vermijden."

Desgevraagd wijst Heiwegen er nog op dat de consumptie van alcoholvrij bier elk jaar toeneemt. Alcoholarm bier is Europees gezien nauwelijks geregeld en als er al iets geregeld is dan is de variatie erg groot (bijvoorbeeld "low alcohol" kan een maximum van 3% betekenen).

(Aanvullende opmerking naar aanleiding van het conceptverslag: Niet alleen alcoholarm bier, maar geen enkele bierdefinitie (anders dan de definitie in de fiscale wetgeving: "bier van mout") is Europees vastgelegd, maar enkel op nationaal niveau. Sommige lidstaten hebben helemaal geen definities ingesteld.)

Wat betreft het vastleggen van de gebruikte drijfgassen voor het tappen van bier stelt Heiwegen voor om dit toch te blijven doen. Desgevraagd zal hij uitzoeken wat precies de noodzaak voor dit voorschrift is en hierover verder contact opnemen met VWS.

[NB. Secretaris. Per e-mail heeft spreker nog het volgende gemeld: "Ik heb navraag gedaan bij een aantal brouwers en dit artikel heeft puur te maken met kwaliteitswaarborging van het bier. Indien er getapt wordt onder overdruk met lucht, dan gaat het bier reageren met zuurstof. Hierdoor vindt oxidatie plaats, waardoor er smaakafwijkingen ontstaan. Er is geen enkel risico voor de voedselveiligheid, het gaat puur om kwaliteitswaarborging. Met arbo-gerelateerde zaken heeft het artikel ook niets van doen. Brouwers geven aan dat het artikel belangrijk is kwaliteit van het product richting consumenten te waarborgen. Het is noodzakelijk dat gewaarborgd wordt dat het product dat de consumenten koopt voldoet aan zijn/haar verwachtingen."]]

Hovenkamp heeft wel begrip voor dit verzoek, omdat dit een positieve uitstraling heeft op de kwaliteit van het bier en dat belangrijk is voor buitenlandse afnemers.

Op voorstel van de voorzitter wordt afgesproken dat Heiwegen nog eens nader naar dit punt zal kijken (zie boven) en tevens naar artikel 2 "reëel extractgehalte"; dit laatste in relatie tot artikel 3. Duidelijk moet zijn dat het gaat om het vastleggen van een regel die in het publiek belang is. Zonodig zal er nog bilateraal overleg tussen VWS en de biersector plaatsvinden.

Naar aanleiding van de idee van VWS om de vermelding "statiegeld" niet in de Warenwetregelgeving over te nemen, merkt Tiesinga op dat het doorgaans heel handig en overzichtelijk is om alle zaken in één regeling onder te brengen. Dit zal veranderen als dit onderwerp door het ministerie van I&M zal worden geregeld.

Gedistilleerde dranken

Naudin te Cate legt uit dat een aantal zaken al door een Europese verordening wordt geregeld, zoals de aanduiding jenever en advocaat. wil De sector wil proberen om vóór februari 2015 voor alle soorten jenever een technisch dossier bij de Europese Commissie in te leveren (samenwerking tussen o.a. de producenten in Nederland, België en Duitsland). Wat nu wordt voorgesteld zijn dus typisch nationale producten, waarvoor geen EU-regels bestaan.

Korenwijn en advocaat zijn voor Nederland belangrijke producten. Wat betreft de rijping van jenever en korenwijn zal de sector zelf afspraken gaan vastleggen (artikelen 4 en 5 uit de verordening).

Op een vraag van de voorzitter of het nodig is om voor advocaat een minimum suikergehalte vast te leggen, geeft Naudin ten Cate aan dat dit inderdaad uit kwaliteitsoverwegingen nodig is. Spreker merkt tevens op dat de Europese omschrijving van advocaat veel ruimer is dan in Nederland. (Men mag allerlei soorten eieren gebruiken.)

Huigen geeft in overweging om voor bijvoorbeeld de vastlegging van de samenstelling van advocaat gebruik te maken van het systeem voor traditionele bereidingswijzen.

Hovenkamp merkt op dat deze procedure o.a. is gebruikt voor "Gouda Holland kaas", maar dat dit een langdurige procedure is geweest. Gezien de Europese verschillen in het gebruik van kleurstoffen zou dit voor advocaat ook wel eens tot een langdurige procedure kunnen leiden.

Op verzoek van Vroom zal de sector nog eens kijken of de suggestie van Huigen toepasbaar/uitvoerbaar is.

Weijdeveld wijst erop dat er geen sprake zal zijn van toename van administratieve lasten, aangezien het gaat om het 1 op 1 overnemen van al bestaande wetgeving die in het verleden hierop is getoetst.

Oliën en vetten

Tiesinga legt uit dat veel uit de huidige verordening kan vervallen, maar dat het belangrijk is een definitie voor olie en vet te behouden (onderscheid vast/vloeibaar bij 20 °C).

Onduidelijk is de achtergrond van de specifieke erucazuur bepaling ("zijn isomeren"). Spreekster heeft niet meer kunnen nagaan waarom deze bepaling in het verleden (omstreeks 1970) zo geformuleerd is. Waarschijnlijk is deze achterhaald.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering geen bezwaren heeft tegen het voorstel van VWS. De citeertitel van het Warenwetbesluit zal moeten worden aangepast. Zonodig zal nog bilateraal overleg tussen VWS en de sector kunnen plaatsvinden.

Niet overnemen

1. Zuivelverordeningen

Vroom merkt op dat het hier veelal gaat om marktordening en dit zal door het ministerie van EZ worden overgenomen.

Aangezien er geen vertegenwoordiger van EZ aanwezig is, zal Hovenkamp navragen hoe één en ander door EZ zal worden uitgewerkt. Op zich bestaan er geen bezwaren tegen de gekozen werkwijze.

2. Eieren

Stoelhorst merkt op dat de noodzaak voor genoemde verordening is verdwenen. Eén en ander is al afdoende geregeld voor pakstations en er is geen behoefte meer aan een regeling gericht op de pluimveebedrijven zelf.

3. Vruchtensappen

Ook hier speelt de centrale vraag of er sprake is van een publiek belang.

Heiwegen antwoordt dat de sector nog eens zal kijken of er een noodzaak is om het zelf te gaan regelen. Een regeling op basis van de Warenwet lijkt niet nodig.

Huigen vraagt zich af of dit soort regels niet van belang zijn om fraude met vruchtenlimonades te voorkómen. De vraag is of er voor vruchtensappen authenticiteitscriteria zijn. Zoja, dan zijn specifieke criteria voor het sap in vruchtenlimonades niet nodig.

Besloten wordt dat de sector in overleg met VWS nog eens zal kijken naar de (EU)-sappenregelgeving en de resultaten daarvan zal melden aan de ROW-secretaris.

[NB. Secretaris. Per e-mail is van Heiwegen de volgende tekst ontvangen: *Tijdens het ROW kwam naar voren dat er een productschapsverordening bestaat met authenticiteitscriteria voor sappen. Mevrouw Huijgen van de NVWA gaf aan dat de verordening onder het Productschap Tuinbouw valt, en dateert van 24 september 2002. Ik heb contact opgenomen met het Productschap Tuinbouw, maar zij zijn niet bekend met een dergelijke verordening.*

Welke specifieke regelgeving ziet op de kwaliteit van vruchtensappen?
In het warenwetbesluit vruchtensappen 2012 (de implementatie van de vruchtensappenrichtlijn (2012/12/EU)) worden wel eisen gesteld aan het minimumsappagehalte van bepaalde ingrediënten in vruchtensappen. Ook bestaat er een algemene codexnorm voor vruchtensappen en nectars (Codex Stan 247-2005), die de Commissie van de Codex Alimentarius heeft vastgesteld tijdens haar 28e zitting die gehouden werd van 4 tot en met 9 juli 2005. De codexnorm voorziet in het bijzonder in kwaliteitskenmerken en etiketteringsvoorschriften voor vruchtensappen en soortgelijke producten.

In Nederland ziet de Nederlandse vereniging voor de kwaliteitscontrole van Industrieel vervaardigde Vruchtensappen (DQCS) mede toe op de kwaliteit van vruchtensappen. DQCS heeft hiertoe een convenant met de NVWA afgesloten.]

4. Wijn

Zoals eerder is opgemerkt zullen de verplichte afleveringshoeveelheden voor wijn en gedistilleerde dranken wel worden overgenomen (EU-verplichting).

De vergadering stemt ermee in dat de overige wetgeving voorzover nodig wordt overgenomen door EZ.

Weijdeveld vraagt aandacht voor regelgeving die van belang is voor de vissector.

- dagvers gerookte paling
De sector zou deze regeling graag willen handhaven, omdat er nog steeds behoefte aan bestaat. Het opnemen in een hygiëncode is op zich een prima idee, maar onduidelijk is in welke code dat zou moeten/kunnen worden opgenomen. Volgens spreekster zou van de zijde van de NVWA bezwaar bestaan tegen het handhaven van deze wetgeving.

Huigen is hiervan niet op de hoogte en zal dit uitzoeken.

De voorzitter trekt de conclusie dat VWS en de NVWA eerst de inhoudelijke kant zullen bekijken en daarna samen met de branche zullen zoeken naar een passende oplossing.

- quarantainegebieden
Vervolgens wijst Weijdeveld op de onduidelijke situatie m.b.t. het voortbestaan van het systeem van productie- en quarantainegebieden. Dit is een fijnmazig netwerk dat van groot belang is voor de sector.

Van Vugt merkt op dat de NVWA zal worden aangewezen als de bevoegde autoriteit en dat in een overleg (op 11 oktober 2013) VWS de problemen besproken zullen worden met de NVWA en de sector. De ROW-deelnemers zullen geïnformeerd worden over de resultaten van dit overleg.

- Hollandse garnalen en nieuwe haring
Ten slotte vraagt Weijdeveld aandacht voor de specifieke regelgeving voor Hollandse garnalen (*Crangon crangon*) en Hollandse nieuwe haring. De verordening voor dit laatste product is per 1 september 2013 ingetrokken en is ook de tuchtrechtelijke controle stopgezet. De sector vraagt zich hoe VWS aankijkt tegen artikel 8, tweede lid, van het Warenwetbesluit Visserijproducten, slakken en kikkerbillen waarin is bepaald wanneer de aanduiding "Hollandse Nieuwe" of "nieuwe maatjes" gebruikt mag worden.
De Verordening handelsnormen garnalen 2006 is een verordening in medebewind van het Ministerie van EZ en wordt overgenomen in 2014. Hierin zit een als technische maatregel genotificeerde bepaling dat het aan boord van een vissersvaartuig verboden is om andere conserveermiddelen dan keukenzout toe te voegen aan ongepelde garnalen van de soort *Crangon crangon*, aldus spreekster

Huigen meent begrepen te hebben dat voor de Hollandse nieuwe haring een BOB- of BGA-procedure is gestart.

Naar aanleiding van een vraag van Weijdeveld spreken VWS en de sector af dat nog eens goed gekeken zal worden naar welke verordeningen moeten worden ingetrokken, welke van rechtswege vervallen en wanneer de nieuwe wetgeving in werking zal treden. Eén en ander zal goed gecoördineerd moeten worden.

4. Datum voorzetting overleg (indien noodzakelijk)

Afgesproken wordt dat VWS naar aanleiding van deze vergadering en zondig na bilateraal overleg met betrokkenen, ontwerpregelgeving gaat opstellen. Deze ontwerpen zullen (schriftelijk) worden voorgelegd aan de ROW-deelnemers.

Het is de bedoeling om de nieuwe regelgeving per 1 juli 2014 of uiterlijk per 1 januari 2015 van kracht te laten worden.

De verwachting is dat de ontwerpen in januari of februari 2014 aan de ROW-secretaris kunnen worden toegezonden.

5. Rondvraag

Nadat de voorzitter heeft vastgesteld dat er geen vragen zijn bedankt hij de deelnemers voor hun inbreng en sluit de vergadering.

Sluiting: 11.45 uur.

De secretaris,

B.J. Beer